

Фармацевтические науки

УДК 615.834

Шидловська Олена Броніславівна

кандидат технічних наук, доцент

Національний університет харчових технологій

Шидловская Елена Брониславовна

кандидат технических наук, доцент

Национальный университет пищевых технологий

Shidlovskaya Olena

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

National University of Food Technologies

Зоренко Тетяна Олегівна

магістрант

Національного університету харчових технологій

Зоренко Татьяна Олеговна

магистрант

Национального университета пищевых технологий

Zorenko Tetyana

Master of Science of the

National University of Food Technologies

**АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ СПА-ПРОЦЕДУРИ
СПЕЛЕОТЕРАПІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА
АКТУАЛЬНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ СПА-ПРОЦЕДУРЫ
СПЕЛЕОТЕРАПИЯ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ГОСТИНИЧНОГО
ПРЕДПРИЯТИЯ
THE URGENCY OF THE INTRODUCTION OF THE SPA-PROCEDURE
SPELEOTHERAPY IN THE ACTIVITY OF THE HOTEL ENTERPRISE**

Анотація. Стаття присвячена розгляду spa-процедури на прикладі спелеотерапії (галотерапії) для подальшого впровадження у діяльність готельного підприємства. Було проаналізовано функціонування ринку SPA послуг. Розглядаються сучасні технології лікування за допомогою соляних кімнат з використання рожевої гімалайської солі, висвітлені основні елементи солі та їх користь для людського організму. Вказується інформація про покращення стану людини у відсотковому співвідношенні в залежності від захворювання. Висвітлюються відомості про застосування сучасного обладнання в діяльності соляних кімнат та їх порівняльна характеристика. Зроблені висновки, які свідчать про те що впровадження спелеотерапії є доцільним в діяльності готельного підприємства, що спрямований на лікування і оздоровлення своїх гостей.

Ключові слова: лікувально-оздоровчий туризм, спелеотерапія, галотерапія, галогенератор, «spa&wellness», соляна камера, гімалайська рожева сіль.

Аннотація. Статья посвящена рассмотрению spa-процедуры на примере спелеотерапии (галотерапии) для дальнейшего внедрения в деятельность гостиничного предприятия. Было проанализировано функционирование рынка SPA услуг. Рассматриваются современные технологии лечения с помощью соляных комнат с использованием розовой гималайской соли, освещены основные элементы соли и их польза для человеческого организма. Указывается информация об улучшении состояния человека в процентном соотношении в зависимости от заболевания. Высветляются сведения о применении современного оборудования в деятельности соляных комнат и их сравнительная характеристика. Сделаны выводы, которые свидетельствуют о том что внедрение спелеотерапии является целесообразным в деятельности гостиничного предприятия, что направлен на лечение и оздоровление своих гостей.

Ключевые слова: *лечебно-оздоровительный туризм, спелеотерапия, галотерапия, галогенератор, «spa & wellness», соляная камера, гималайская розовая соль.*

Summary. *The article is devoted to the spa-treatments as speleotherapy (halotherapy) for the further implementation to the activities of hotel industry. It analyzed the functioning of the SPA services. Consideration of modern technologies of treatment with the use of salt rooms with Himalayan pink salt, the basic elements of salt and their benefits to the human body. Identifies the improvement of the human condition in the ratio depending on the disease. Were shown an information on the use of modern equipment in the work of salt rooms and their comparative characteristics. The conclusions that indicate that the use of speleoterapi appropriate activities in the hotel enterprises, aimed at the treatment and recovery of their guests.*

Key words: *medical and health tourism, speleotherapy, halotherapy, halohenerator, «spa & wellness», salt room, Himalayan pink salt.*

Вступ. Ритм життя сучасної людини, значне зростання інформаційного навантаження, постійне психічне напруження та ряд інших факторів призвели до зростання необхідності оздоровлення під час відпочинку. Сучасні SPA-технології сприяють цілісному оздоровленню, зняттю стресів повсякденного життя, спрямовані на гармонізацію «тіла, розуму й духу» людини. Саме тому SPA-індустрія визначається як лідируючий напрям в оздоровчому туризмі. Міжнародний досвід розвитку SPA-індустрії є перспективним для використання в Україні з метою збільшення кількості туристів, метою яких є оздоровлення та лікування.

Основна частина. На сьогоднішній день як у вітчизняній, так і у світовій літературі немає єдності щодо визначень понять, пов'язаних зі «spa&wellness» індустрією, тобто лікувально-оздоровчим туризмом. Дана галузь позиціонується як самостійна з кінця XX століття, а також тим, що

представники галузі та дослідники сповідують різні концепції розвитку, зумовлені історичними особливостями розвитку «spa&wellness» туризму у різних частинах світу. Разом з тим, у світі спостерігається тенденція до уніфікації визначень, пов'язаних зі spa галуззю, з метою підвищення якості досліджень, кращого зіставлення даних, розуміння термінології та концепцій spa, в тому числі з боку споживачів [2].

Як вважають більшість учених даної галузі (Е. А. Богачьова, М. В. Кучуркіна та ін.), термін «spa» походить від назви курортного містечка Спа (Бельгія, провінція Льєж), широко відомого своїми мінеральними водами. У той час як альтернативна версія стверджує, що даний термін є латинською аббревіатурою слів «sanitasper (pro) aquam» (лікування через воду). Сьогодні «spa» – це оздоровчий комплекс процедур з використанням води з лікувальними властивостями (мінеральної, морської, прісної), а також морських водоростей і солі, лікувальних грязей і цілющих рослин. Дія spa-процедур направлена на оздоровлення та релаксацію всього організму в цілому. Впливаючи через шкірний покрив, spa-компоненти активізують процеси обміну речовин, покращують кровообіг, виводять токсини і шлаки з організму, поліпшують загальне самопочуття і насичують організм життєвою енергією.

У своєму звіті 2016 р. «Global Spa Summit» зазначає, що у 30 найбільш розвинутих країнах світу налічується близько 289 млн чоловік – активних споживачів spa-послуг. Зі свого боку Міжнародна spa асоціація (ISPA) опублікувала результати оцінки потенційних рекреантів «Global Consumer Study», що мешкають у 11 країнах світу (таблиця 1) [3].

Таблиця 1

Світові споживачі spa-послуг (2016 р.)

Країна	Частка активних споживачів серед загальної чисельності населення (%)	Число активних споживачів (млн.)
Австралія	21	4,5
Австрія	42	3,5

Канада	23	7,7
Франція	10	6,2
Німеччина	30	24,6
Італія	39	23,3
Японія	19	24,3
Сінгапур	68	3,3
Іспанія	37	16,9
Велика Британія	25	15,3
Сполучені Штати Америки	23	70,0

За даними Європейської spa асоціації (ESPA), близько 20 млн європейців відвідують курорти принаймні один раз на рік. Домінуючим ринком для більшості spa-дестинацій у світі є їх внутрішній ринок (до 90%). Міжнародні подорожі здійснюються переважно до сусідніх країн, а у випадку лікування захворювань – до дестинацій, які спеціалізуються на лікуванні цих захворювань [3].

Одним із нових напрямків сучасної медицини є галотерапія (спелеотерапія). Це один із методів немедикаментозної реабілітації та лікування органів дихання з використанням мікроклімату підземних соляних шахт і карстових печер .

Словосполученням “соляна камера” сьогодні уже нікого не здивуєш. Багато хворих спробували цілющі властивості печер на собі та на своїх дітях. За результатами багаточисельних тестів учені з Австрії, Болгарії, Німеччини, Польщі та країн СНГ виявили, що лікування парами солі дуже активно допомагає у боротьбі з такими захворюваннями, як бронхіальна астма, пневмонія, хронічний бронхіт, респіраторні алергози, хронічні неспецифічні захворювання легень та багато інших.

Ще з давніх-давен монахи намагалися поміщати хворих з дихальними проблемами у соляні печери. Там же вони подрібнювали ударами сталактити, результатом чого був соляний пил, яким хворі дихали і відчували при цьому значне полегшення. У Європі „соляне” лікування почали вперше застосовувати в Польщі, де в середині 19 століття промисловий терапевт Фелікс Бочковський помітив, що шахтарі соляної

шахти „Величко" біля Кракова зовсім не хворіють на астму. Пізніше у цій шахті було відкрито першу „легеневу соляну лікарню".

В Україні розвиток спелеології почався в 1968 році відкриттям обласної алергологічної лікарні в селищі Солотвино Тячівського району на Закарпатті на базі місцевого солерудника. Там же і почалися перші наукові дослідження по галотерапії.

Механізм дії галокамери

Механізм ґрунтується на лікувальних властивостях негативно заряджених аероіонів NaCl . Негативні іони, потрапивши у дихальні органи людини, подразнюють нервові рецептори у легенях, частково проникають через стінки легеневих альвеол у кров і таким чином впливають на весь організм. У повітрі соляної камери утримується 5мг/м часток солей, розміри яких на 80-90% складають 0,5 мкм, тобто є оптимальними для проникнення в усі відділи дихальних шляхів [4].

Пропонується використання рожевої гімалайської солі для процедури спелеотерапія (галотерапія).

Оскільки вулканічна сіль залягає далеко від індустріальної цивілізації, то вона залишається первозданно чистою. Навіть морська сіль, яка вважається дуже корисною завдяки високій мінералізації, що видобувається з забрудненого викидами океану. Однак користь гімалайської солі чистотою не вичерпується. Продукт благотворно впливає на здоров'я людини в цілому:

- забезпечує клітини оптимальною кількістю рідини, регулюючи водно-сольовий обмін;
- підтримує нормальний обмін катіонів (хлор, органічні кислоти) і аніонів (натрій, калій), тобто забезпечує оптимальний електролітний баланс;
- полегшує засвоєння мінералів і вітамінів, що надходять з їжею;
- підтримує в нормі функцію щитовидної залози завдяки високому вмісту природного йоду;

- нормалізує такі важливі показники здоров'я, як гормональний фон, артеріальний тиск і вміст цукру в крові;
- сприяє очищенню клітин від токсинів;
- покращує роботу кишечника, злегка проносить і надає сечогінний ефект;
- підтримує нормальний рівень кислотності організму (баланс);
- профілактує остеопороз, що особливо важливо для жінок;
- зміцнює нерви, робить сон спокійним, мінімізує наслідки стресу.

Унікальний склад солі обумовлений місцем її народження, вчені з'ясували, що вона складається з більш ніж 92 компонентів, а рожевий відтінок з'являється за рахунок оксиду заліза [1]. Основні елементи солі вказані на рисунку 1.

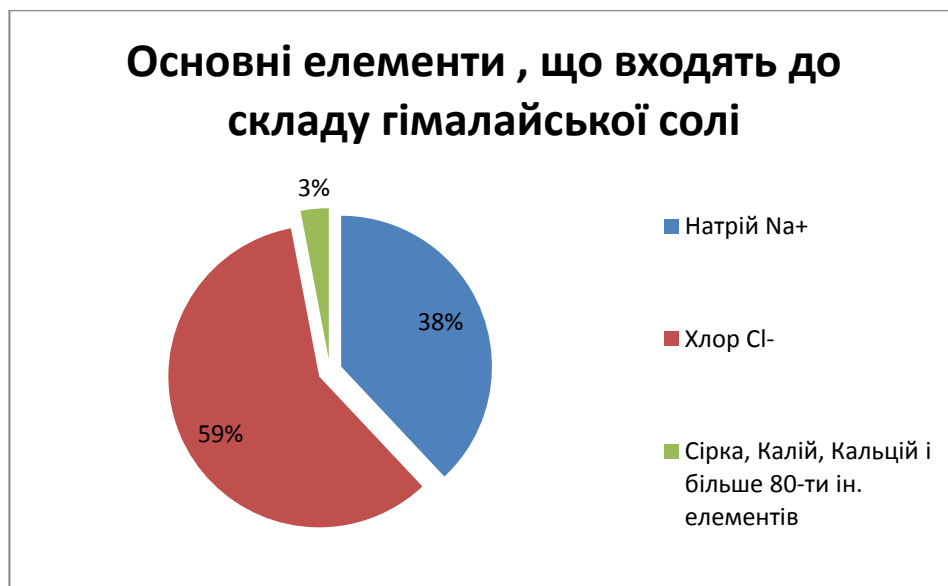

Рис. 1. Основні елементи, що входять до складу гімалайської солі

Сучасна медицина має у своєму розпорядженні даними про виключно сприятливу дію на організм людини солей, що містять іони і хлориди натрію.

Основна заслуга галотерапії полягає в очищенні органів дихальної системи. Знаходження в соляній камері сприяє насиченню клітин корисними іонами, тим самим відновлюється функція легенів, а мікрофлора дихальних шляхів очищається від пилу і шкідливих бактерій.

Протягом сеансу галотерапії сольовий повітря збільшує насиченість крові киснем, формує захисні сили організму для боротьби з інфекціями і вірусами. Соляні печери особливо корисні при лікуванні різних ЛОР-захворювань: гайморитів, фарингітів і бронхітів. Ефективні соляні печери для дітей, часто піддаються простудним захворюванням. Вони сприяють зміцненню імунної системи, як у дітей, так і дорослих.

Галотерапію по праву вважають прекрасним засобом при проблемах косметологічного характеру. Сольові процедури оновлюють шкіру, сприяють оздоровленню за рахунок відлущування ороговілого шару шкіри і живлять її.

Відвідування соляних печер призводить до якісної зміни інтенсивності припливу крові до клітин шкіри, посилюючи кисневий обмін на мікрорівні. Цікавим фактом є більш швидке загоєння ран і саден після відвідування соляної камери. Завдяки цій властивості, галотерапія рекомендується людям, які страждають на вугрову хворобу, дерматитами різного походження, псоріаз, себореїним ураженням шкірних покривів і іншими захворюваннями шкіри. Частинки солей в печерах благотворно впливають на стан волосяних цибулин і зовнішнього вигляду волосся в цілому [4].

Відома користь соляних печер при боротьбі з курінням. Особливо в разі, якщо завзятий курець ніяк не може розлучитися із згубною звичкою. Вдихання чистого повітря дозволяє такій людині порівняти його з тютюновим димом, і це стає першим психологічним моментом на шляху до здорового способу життя: легкі очищаються, знижується запалення, і тяга до нікотину поступово згасає.

Соляні печери облаштовані з максимальним комфортом і атмосферою, яка формує психоемоційну розвантаження. Таким чином, сеанс галотерапії знаходить не тільки лікувальний, а й релаксуючий ефект, ефективність представлена у вигляді таблиці (табл.2), де вказані показники і покращення стану людини у відсотковому співвідношенні.

Дослідження ефективності галотерапії

Показник	Покращення стану (%)
Астма	На 76%
Бронхіт	На 76%
Синусит /запалення придаткових пазух носа	На 71%
Тиннітус	На 43%
Алергія на пилок	На 89%
Шкірна алергія	На 92%
Депресія	На 71%
Ревматизм	На 80%
Синдром втомлюваності	На 94%

З даних таблиці можна спостерігати дійсно гарні результати від галотерапії, найбільший відсоток покращення мають шкірна алергія (92%) і синдром втомлюваності (94%).

Лікувальну концентрацію сухого соляного аерозолі в приміщенні створює спеціальний медичний прилад - галогенератор. За рахунок високої концентрації солі в повітрі вдається істотно скоротити час лікувального сеансу в спелеокамері в порівнянні з соляною шахтою. У соляній шахті тривалість лікувального сеансу 6 - 12 годин при концентрації солі 2 - 4 мг/куб метр, в соляній кімнаті з використанням галогенератора - 30 - 60 хвилин при концентрації солі в повітрі 14 - 16 мг/куб метр [4].

Галогенератори можуть бути різної структури та з різними характеристиками, які наведені у вигляді таблиці (Табл. 3).

Порівняльна характеристика галогенераторів для соляної кімнати

Тип та назва	Характеристика	Фото
<p>Галогенератор IONNA</p>	<p>Мікроклімат, що створюється генератором, може бути використаний для комплексного лікування хворих, що страждають на бронхіальну астму, так як має здатність покращувати бронхіальну прохідність і санувати верхні дихальні шляхи від умовно мікрофлори (бактерії роду <i>Staphylococcus</i>).</p> <p>Принцип роботи галогенератора «IONNA» заснований на отриманні високодисперсного аерозолю хлориду натрію (розмір часток NaCl не більше 0,4 мкм) при проходженні потоку іонізованого, підігрітого до температури 55-60 ° C, повітря через знімний сольовий картридж .</p>	

<p>Галогенератор HaloCompact</p>	<p>Призначений для використання в приміщеннях об'ємом не більше 30 м³. Компактний і легкий (5 кг) апарат може бути встановлений всередині невеликого комплексу для професійного або домашнього іспльзовання.</p> <p>Галогенератор оснащений системою, що управляє середньою концентрацією сухого сольового аерозолю в повітрі приміщення.</p> <p>Користувач має можливість вибору будь-якого середнього значення концентрації аерозолю в діапазоні від 1 до 20 мг / м³ з кроком 1 мг / м³ *.</p>	 A blue and white compact halogenator unit with a digital display and control buttons, mounted on a stand.
<p>Аерозольний галогенератор HaloPrima-02</p>	<p>Галогенератор призначений для використання в приміщеннях з максимальним об'ємом 100 м³.</p> <p>Галогенератор HaloPrima-02 забезпечується системою, яка управляє середньою концентрацією сухого сольового аерозолю, - концентраційний датчик.</p> <p>Користувач може вибрати будь-яке середнє значення</p>	 A larger blue and white halogenator unit with a digital display and control buttons, mounted on a stand.

	<p>концентрації DSA в межах діапазону 1 до 50 mg / m³. Вибираючи значення в діапазоні 1-10 mg / m³ мається на увазі, що середнє концентраційне значення становить 1-10 mg / m³ - у відносній вологості 60% протягом сесії, що триває як мінімум 10 хвилин, в розташуванні з об'ємом як мінімум 100 m³. Розсіювання аерозолі, створеного пристроєм, що не перевищує 5 мікрметрів на 80% з частинок</p>	
<p>Галогенератор з мікропроцесорним контролем GDA-01.17</p>	<p>Можливість вибору режиму потрібної концентрації аерозолі та тривалості сеансу. Можливість проведення сеансів сольової терапії в режимі «нон-стоп» і в ручному режимі з фіксованими за часом сеансами. Споживана потужність не більше 150 Вт. Аерозоль не перевищує 5 мкм. Галогенератор призначений для використання в приміщеннях з максимальним об'ємом 160 m³.</p>	

Вибір галогенератора залежить від самої соляної кімнати, її площі та майбутньої потужності використання. Також важливим фактором є ціновий сегмент, так як представлені в таблиці прилади мають різноманітні ціни.

Висновки. Отже в діяльності готелю оздоровчого призначення буде доцільним облаштування соляної кімнати для проведення гало терапії, так як дана процедура має ряд переваг , які покращують я фізичний так і емоційний стан людини. На сьогоднішній день шукаються все новіші способи оздоровлення за допомогою соляних кімнат, це і застосування різних солей, галогенераторів. Використання саме гімалайської рожевої солі пропонується для використання, так як вона містить в своєму складі більше 92 мікроелементів, що сприятливо діють на організм людини.

Література

1. Барбара Гендель «Water and Salt: The Essence of Life»/ Б. Гендель, П. Ферейра; - М.: 2003.-235 с.
2. Креббин-Бейли Д. Спа-терапия в индустрии красоты. Методика процедур, эксплуатация оборудования, программы обучения spa-менеджменту / Д. Креббин-Бейли, Д. Харкап, Д. Харрингтон; [пер. с англ. В. Е. Бельченко]. – М. : РИПОЛклассик, 2010. – 304 с.
3. http://www.britishspas.co.uk/spa_guide/definitions.php – SpaBusinessAssociation
4. <https://vsim.ua/Zdorovya/speleoterapiya-stae-dosit-populyarnoyu-u-likuvanni-organiv-dihannya-112068.html>